

સત્યવાદી મહારાજા

હરિશ્ચન્દ્ર.

નાટકના ગાયનો,

ૐકાર નાટક સમાજને ભજવવા સારૂ

છપાવી પ્રસીદ્ધ કરનાર.

ભોગીલાલ અને શાન્તિલાલની કંપની
ૐકાર નાટક સમાજના માલેક,
ઠે- ઘીકાંટા માસ્તર થીએટરમાં—અમદાવાદ

આ ચોપડી શ્રી જૈન એડવોકેટ પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં શા.
ચીમનલાલ ગોકલદાસે છાપી ઘીકાંટા વાડી
અમદાવાદ,

આવૃત્તિ ૧ લી — પ્રત ૧૦૦૦
સને ૧૯૨૪ — સંવત ૧૯૮૦

મુલ્ય, ૦-૪-૦ રૂ

નાટકના ગાયનો

અંક ૧ લો.

સખ— (૧)

જય જય ઇંદ્રાસન પતિ ગ્યાનિ, જય સુરપતિ શતી ઈંદ્રાની
રસિયા રસ ખાની, આગમ જાની. દાનિ, સાહસ, અભિમાની જય,
સુરજન પદસંગી સુખદાની, દુરજન, મદભંગી દુઃખદાની,
ભગવતી ભગવાની, ગંધર્વાંની, ગાતી તુમદર તાદાની,
તોની મુલતાની, કાફી, ધાની રંભા મેનકા પટરાની,
કરૂણાકે સાગર, ગુણકે આગર, નટવર, નાગર નિરમાની જય,

નારદ— ૨

દિલ સફા ન પાય ઇનસાન
રહે હાર છાન છાન બુદ્ધિમાન, ગ્યાનવાન દિલ
અચ્છા રહનેકા થા વાદા હમસે કિયા, કિયા, કિયા,
નરને ધ્યાનપર ઉસવ અદેવરન દિયા, દિયા, દિયા,
જુઠી દુનિયાપર કુરબાન, હય નાદાન, ના ફરમાન,
માન વાલે, શાન વાલે, ઉંચે ખાનદાન વાલે
સરદારી ફરમાન વાલે, સારે જગસે હારે,
જગમે આનકે હરઆન હેય બે ધ્યાન ના ફરમાન દિ૦

મોત્ર— ૩

કયા જાના કયામાના કયા યમજસા હય,
કયા જાના હય ગરમાના હર બરમાના હય.
કરલા બેકાર ઝક ઝક સંસારી ધરબાની દુઃખીયારી નરનારી,
સદપન કે સાથનેસે જાતે હય એ હાર છક છક.
કાપે થર થર થર થર ભુલ જાય ટટર ટટર ટટર નહેર,
પીર નરકે મરપર જાય

આસા ૪

સત્ય સદન, ચગન જળીત નાથ, પાપ હરન, (૨) સત્ય
રંક રાય કાલ ખાય, પુત્ર નાર નન અપાર
જાય નહિં સાથ, આય નહી હાથ સત્ય

નઝેત્ર– ૫

મન મયલ મિટે તન તેજ બઢે હે રંગ ભગકા લોટા,
સો રોપ ટલે સો સોગ જલે કરે ભંગ અગકો મોટા
જબ તાર જમે આજાર રમે નવ હાથ બડેજી છોટા
તન સાફ ગન સાફ હો સાફ આદમી ખોટા મન
લે કેહ દુધમે ઘોલા ના ભગ બના અન મોલા
કન પાન ભગકા ગોલા, હર બાર બોલ બમ લોલા,
ઉઠ ભોર નહાકે ગગ ચઢાલે ભંગ જમાલે રગ,
નિરાલે ઢગ, દિખા દે જગી કુંડી સોટા મન,

વિશ્વામિત્ર– ૬

સુણ સજ્જન પુરૂષો કેમે કોઇકો મર્મ જાનીએ,
જગતરૂપ સાગરમે બહે જીવજત લાખો બસતે
દ્વેશ કપટકી ખાન હય જગમે ધર્મ ભાવ જાનત નાહિ,
વા કોપ રખીએ બહે વાકો પરખાએ
બીના પરખીએ કયા જાનીએ દેખો બિચારો સબી
મનમેં ગુન,

વિશ્વામિત્ર– ૭

નય નય ચલકે છલ બલ કરકે બાન ચલાવુ સનનનનન સન.
ધર્મ પરેખુ સનપન દેખુ ખુબ લડાવુ મય તન મન
ખેતી બાડી નાશ કરાવુ ફીર જાકરમેં માગું ધન
એક બીસગાકો ભેજુ હરલે જાકર ઉસકે સબ સદપન
ફીર દુઃખીયારે દુ ખકે મારે ફીરે બીચારે બન બન બન
દુખ ભરકે જે સત્ય રખેતો જગ ઉસકો કહે ધન ધન ધન.

મંગલ મીશર- ૮

શેર હજારો જિસને મારા વ્હોભી હારા મખ્ખીસે
પરમેશ્વરને માનુખકા અભિમાન ઉતારા મખ્ખીસે
બીર બહાદુર સુર સિપાહી આજિજ સારા મખ્ખીસે,
બનલાવોતો ચલતા હય કયા જોર તુમારા મખ્ખીસે,
કરે ગર્વ જો હાથી તો જાયેગા મારાં મખ્ખીસે
પરમેશ્વરને મનુષકા અભિમાન ઉતારા મખ્ખીસે શેરા
મેરે ગુલશનકા અગર કોઇ સમર કામ આયે

હરીશ્ચંદ્ર- ૯

મેરે ગુલશનકા અગર કોઈ સમર કામ આયે
ઇસસે કયા બઢકે હય, વ્હો આપકે ગર કામ આયે, મેરે
આજ રય ઔર કલ નહી, એહે દૌલતે દુનિયા કયા હય ?
એહી બહેતર હય કે સબકે મેરા જર કામ આયે મેરે
ખાલ ઔર માસ ભી કામ આતે હય હયવાનો કે
હયફ ! ઇન્સાન ન ઇન્સાનકે ગર કામ આયે ! મેરે,
પાવ ખિદમતસે કભી આપકી હટનેકે નહી
કાટલો શોકસે, મેરા અગર સર કામ આયે, મેરે.

હરીશ્ચંદ્ર- ૧૦

કયસી કયસી આઇ આફ્ત મોપે બીપતી
મનવા લરજે જીયરા તરસે કઠીન દુઃખ ઝેલ
હીરદે લાગી દુખ કટારી કયસી કયસી
આય પુકાર સભી કરન ઘેર ઘર આદમી
કષ્ટ દુખ ઝેલ ઝેલ હીરદે લાગી દુઃખ કટારી કયસી કયસી

મગલ મીશર- ૧૧

ઇસ પાપી પેટસે હારા, હય પેચ પેટકા સારા,
ઇસકે ડરસે હિયડારા, બકરી હય વાઘ બેચારા
બમન બનિયા બનજારા સબકો ઇસ ઠગને મારા મારા,
માગ કઈ કઇ હારા કઇ કઇ જલતા

જગ પેહે બલેતા કબ પેહે ટલતા, ચલાના ચલતા પળાતા
બેઠા જાલે રંગ રાગમે બાવા બાલે અંગ આગમે,
સાધુ સતમે જોગ ત્યાગમેં કોઇ જગમે કોઇ લાગમે,
મટક મટકકે તાન તોરકે ભટક ભટકકે આંખ ફેરકે
પગ પર પડકે હાથ જાડકે.
સૌ એ રસ્તે પેટ ફિરાયે થઇ થઇ થત્તા નાચ નચાયે
સભી સાધના હલકી ભારી નીચ ઉંચકી તાબેદારી
વેસ બનાકે કેસ બઢાકે બયઠે જાકે નાકે નાકે
લચ્છન બાવન લખપન્ચાવન
સૌ છબ બારન મતલબ કારન જાચક મગન, રંગતરંગન
બચપન લુચપન સગપન, ઠગપન, ડગપન, સાધન લાઅન
ભેખ હજારન, સેવન, બંધન ફાંસી ગરદન
ચેર લુટારા બાગ ન્યારા મબકો ઇસ ઠગને મારા મારા ઇસ

તારામતિ- ૧૨

જિયરારે કલ નહિ પાયો સધરી રતીયારી જિયરા
કહી નહી ભાવે કછુ ના સુહાવે.
જિયા ડર પાવે બિહરત છતીયારી જિયરા
ધરકત આન ચઢ રહી સાસ, જબ સુધ અતિ
ભર આતી છાતી બિસરત બતિયા જિયરા

તારામતિ- ૧૩

રાત યક સપના મયને બદ અય પ્યારે આજ દેખા, 'રાત
જા પહુંચી મય યેક દેશમે હાય રાજન !
દુર જાતે ઉસકા રાજ દેખા
જાતે ઉસકા તાજ દેખા, લુટ જાને સબ સાજ દેખા
ખપર પરતે ગાજ દેખા સુપના
રાજ તારાજ દેખા, તાજ મહેતાજ દેખા
રાજકે રાજાકો આફતમેં અય મરતાજ દેખા જા

અંસગ- ૧૪

ચંદ્ર સુર્યકે જોતસી બડે તિહારો તેજ
સોભે સાહસ સત્યતા સુખ સપત્તકી સેજ
ચિરંજીવ રાખે સદા દુધ પુત સંતાન,
રાજકલા કુલે કલી ગ્હે સદા કલ્યાણ

અપ્સરા- ૧૫

હો ન દિલારામ, તો કયા દિલકો આરામ,
દિલકો આરામ, નતો જીનેસે કામ
આખોને કાતિલકી બરછી હય મારી
મય બનકે મતવારી હુ કાતિલ પર વારી
હય જીસે બેજારી લરી લાચાચારી કયા દિલકો

અપ્સરા- ૧૬

જાવોજી ગ્નવ બરે દાનકે દાલવાને વાલે
દાની કહલાને વાલે કહકે ફીરજાને વાલે
ઉલટા સમઝાને વાલે ધોકેમે લાને વાલે જાવો૦
દેનેકે નામસે દો વાતમે ડરજાને વાલે
દાની કહવાકે ફિર નાદાનસે નાદાની કયસી
જાચકકો જાંચકે દેનેમે આના કાની કયસી
દુનિયાચે અયસે દાની વાને તુન જયસે દાની
જાવો ! જાવો ! બયઠો ? બયઠો ?
અયસે કયા હો સુહતા જોકો દાનક દિલવાને વાલે જાઓજી

સબ— ૧૭

ઓ સ્વામી ? ઓ દાની ! દીનકે સરદાર
કુછ રહમબી તુમ લાવો હમ પર માનલો દાતાર,
જાન લો સબ માલ લો હમ લોગ હય તઇયાર
તુંમ જાન પર રાજા કે મન જીન હારદો આજાર,
દુકદો હમ સબકો રાહો શ્રાપ દેકર મત
રાજદો રાજનકો હય યહેં બાર બાર પુકાર !

હરીશ્ચંદ્ર-તારામતિ-રહિત-૧૮

અય સ્વામી! અબજાતે હય હમ દો જાનેકા ફરમાન
વિશ્વામિત્ર-જાવો હટકા ફલ પાવો અપને જાકે હો હયરાન
ઇશ્વર તુમકો મેરી બાતોકાં જલ્દી દે કુછ ધ્યાન

હરીશ્ચંદ્ર-તારામતિ-રોહિત--
રાજી હય હમ ઉસ મરજી પર જો દિખલાયે ભગવાન

સબ--ઓ મયાલુ જગત નાથ! હાય! હાય! હાય!
આજ હમ હુવે અનાથ! હાય! હાય! હાય!
રનમે બનમે તેરા સાથી દીનાનાથ હો!
હામી હોતેરા અયનામી! સત્યતા

અંક બીજો

હરીશ્ચંદ્ર-તારા-- ૧૯

ગુઝર હય દસ્તે ગુરબતમે વતનસે હય સફર અપના
તુહી વાલી હય અપલી એકસી મેદાદ ગર અપના
ન દોલતકી તમ્મન્ના હય ન ખ્વાહીસ હે હુકુમતકી
એ ખ્વાહીસ હયકે તેરી યાદમે દીનહો બસર અપના
તુઝીસે કામ હય અવ્વલ તુઝીસે કામ હય આખીર
નકામ આએગી એ દુનીયા ન હોગા માલો ઝરઅપના
હમે તો દીકદે દુનિયા કેબદમોકો ઉઠાનેકો
યેહી તાલીબ હય તુજમે કે મકસદ આએ બર અપના

હરીશ્ચંદ્ર— ૨૦

માના ફરમાના હમને સ્વામી આપકા
આલમકી આફતસે કયા માના ફરમાન
કઠન જતન મય સરપે ઝેલુગા
હીમ્મત ન હારૂમે

નક્ષત્ર— ૨૧

ખાવું મય માવેકા મલીદા ખાવુ મય મોતીચુર લારવા ખાવુ
ખાવુ મય પુરી બાસુદી વ ખસ્તા કચોરી
ખાવુ મય શકરપારા દો સેરા
ખાવુ મય સિખરન સુતરફેની રેવડી મલાઇ,
ખાવુ મય મથુરાજીકા પેરા ખાવુ

સબસાધુ— ૨૨

હમેસાં હરનામ ભજતે રહો હમેશા
સજન સંગત સતકી મજો
જો કરે સો ભરે, ભય હરે જો ડરે તો તરે
બિસર જા મત ત્રાસ જમકો હરનામ
ડર હવસસે કર ન ફસસે દુસમની
મનકી તનકી ધનકી મોહની હય ફની,
ભર જવાનીમે લે ગલે કફની
જીન્દગાની ચાર દીનકી ચાદની
કલ અજલકી હય બની સરપે ચાદર હયતાની
જહદ કરલે નેક કરની છોરા તોરા દમકો હરનામ,

ભુતો— ૨૩

આયા ન કાબુ કોઇભી ઇનશા
ભુખસે જાતી હમારી ચેહ અમજાન
ભુખકી અગ્નિ લાગી હય ન મીલાવો લુકમા
પીયારા મત વારા હય સારા નિયાગ ભી મનિસાન

તારામતી ૨૪

સરજન હારે પ્રભુ ? નાથ હમારે તો બાન પતી તન
કોન ઉગારે મગજન હારે,

હરિશ્ચંદ્ર—જો ભવસાગર નાવ ભુલાવે છિન તોડીસે નહિ ધ્યાન લગાય
વહુકો નહિ તુને બસારે સરજન
ગહરી નદિયા નાવ પુરાની ધર્મ પવન બિન પાર નજાની
સત્ય સનાતન " તાલિબ " સરજન

ભુતો— ૨૫

આદમ આદમ કીસમતસે પાયા હમને ઇનસાન
ઇસકો બલકેગે લે ચલકે કર લેના શૈ જાન
હમ કડ કડ કડ કરકે તોડેગે હડ્ડી ચુસેગે આત
હમ તોડેગે સરકો ફુપ ફુપ મારેગે ઉસપર દાંત
ગાલ ગાલ ફુલે ઉસકે ગાલ
ચરબી રોગને એસી છાઇ કયસી લાલ પર
હમ લયેગે ઇસકી ખાલ હમ લયેગે ઇસકે બાલ
હમ નાચેગે કુદેગે આપમે હાલપગ

હરિશ્ચંદ્ર— ૨૬

નાદાની ધુન હય નાદાની નહી ઇનસા જુબેગા ચીત જ્યાની
દુરજન સુરજનકી સબ ગતિ ન્યારી ન્યારી
મનમાની મનમાની સર ગરદાની
સંકટ ઝેલત રહું સદપન છોડું ન
દાની દીલમે હય ગેહી નાદાની

વિશ્વામિત્ર— ૨૭

ઇસિ પાપી જગમે ધન હય અયસે ધર્મી ઇનસાનકો
ઇસ ધર્મીકો જીસને દોલત ધનકો છોરા
છત્રો સિંહાસનકો છોરા દુનીયાકે દામનકો તોરા
લેકિન નહિ સતપનકો છોરા
સરપર ખેલા સંકટ ઝેલા રખ્ખા હય ઇમાનકો—ઇમાનકો
અબ રચકે દી ગર હબ કોઇ ભારી દુ:ખ ડાલુ અબકોઇ
નીકલે જીસસે મતલબ કોઇ મુશ્કીલી માને સબ કોઇ
ઇંદ્રાસન મે દાવા કરકે જો આયા સો પુન કરકે
બાજી જીતુ કિર્તી પાવું, રખ્ખું અપને આનકો મગે આનકો ઇસિ॰

શોહીત- ૨૮

ક્યસે ધરૂં મયેતો ધીર હાય મા ક્યસે કરૂ મયેતો ધીર
બાબાકો દુઃખ મોસે દેખા ન જાએ
ઉઠતી કલેજેમેં પીર ? હાય ? મા ક્યસી કરૂં મયેતો ધીર

તારામતી- ૨૯

ધન ધન નિરંજન ? દાતા દુઃખ ભંજન ધન.
દાતા દુઃખ તારન ધન
સાથી નહિ માલ. ધન, સાથ ન દે રૂપ, તન,
હય તુ ભયહારન, અવીનાશી અમ્પુરન ધન

અંક ૩ જો.

સાધ- ૩૦

ઉમા પતિ, નમુ સરણુ ગતિ નમુ નમુ
જટા ધારી સગ લીયે પારવતી નમુ નમુ ઉમાપતિ
કરો મહાદેવ દયા, હરો દુખ પિર પિતા,
તેરો નિત નામ રટત જતિ, સતિ, નમુ નમુ ઉમાપતિ

તારામતિ ૩૧

પ્યારા હમારા તુ હમેદે આગ્યા જાનેકી પ્યારા
ઇશ્વર ઇચ્છા અયસી હય તો લાગે કીન ઉપાય
ફેર બદા જો મિલના હો તો ફીર મિલુગીઆય પ્યારા.

હરિશ્ચંદ્ર-

પ્યારી હમારી જાન નહિકલ તુઝ બીન પાનેકી
દોલત સમ્પત, અનધન લછમી, તન, મન જીવન જાન.
નાર જો તુમસી હો ન્યારી તો કયસે જીના જાય ? પ્યારી,

તારામતિ—
પ્યારા હમારા તું હમેંદે આગ્યા જાનેકી
સતપન હું ન તમારા, દેહુ અપની જાન,
સત્યપતિ રહો પિયુ પ્યારે ? બિનતિ મેરી માન ? પ્યારા

રોહિત— ૩૨
અરે નહિ મોહેકો છોર જારે ? અરે
હાય ? છોર જાવુ કયસે ? ચમન કયસે પાવુ મ્યે
આ હમારે બાપુ પ્યારે અરે

સબ— ૩૩
ખેલો કુદો, ખેલો કુદો, આઓ ભાઈ, ખેલો કુદો
ગાઓ નાચો, મસ્તી કરો, આઓ જરા ખેલો કુદો,-ખેલો
પઢતે પઢતે અંખી ફુટી,
લિખતે લિખતે ઉગ્લી તુટી
છોરો છોરો માથા કુટી.
આઓ ભાઈ, ખેલો કુદો-ખેલો કુદો,
આયા નહિ, ક, ખ, ગ, ઘ,
ભાયા નહિ, ચ, છ, જ, ઝ,
દુર કરો, ત, થ, દ, ધ,
આઓ ભાઈ, ખેલો કુદો -ખેલો,

રોહિત— ૩૪
સાપન મુજકો ડંસલીયા હાય ગજબે સીતમ ગજબ,
પીલા બદન સબ હોગયા, હાય ગજબ સિતમ ગઝબ,
ઝેર યહાંસે યહા ચઢા પાઉંસે લેકર સિર તલક,
રોહિત તેરા ચન બસા હાય ગઝમ સિતમ ગઝબ
ધનપત ધનપત ભાઇઓ માતાકો હાલ સુનાઇઓ,
પુત્ર તેરા ચલ બસા હાય ગઝબ સીતમ ગઝબ, સાપને

તારામતિ— ૩૫
ચલ બસા હય ગુલ બદન હાય રોહિત એ વતન
અય મેરે ગુનચા દહન દેખી ન તેરી દુલહન

[illegible] હાય રોહિત એ [illegible]
આજ હુ તુજકો અગન હાય રોહિત એવતન
ન મિલા તુજકો કફન હાય રોહિત એ વતન ચલ બસા.

તારામતિ— ૩૬

ગરજકે ભોગ હય જગમાં કીસીકા રોગ કયા જાને
લગાહો જીસ્કો દુખકા તાર કોઇ કયા જાને ઉસ્કી પીર
રહે બેચેન જો દીલ રેન વો સુખકી બાત કયા જાને

રાજકુમાર— ૩૭

અકેલે પડે ભુલે હમ રાહ બાઇ રાહ બતાદો મુજે રાજમહેલકી અકેલે

૩૮

બધા—જય ધર્મરા ? જય સત્ય આજ ?
મગળ—જય તાજ છત્રકી ?
નક્ષત્ર—જય નક્ષેત્રકી,
સબ—જય ધર્મ રૂપ ! જય સત્ય ભુપ
જય હરીશ્ચન્દ્રકી ! જય ! જય !
અહાહાહા ! અહાહાહા ! વાહ ! અહાહાહા !
વાહરે ? સત્યતા ? વાહરે, ગુણુનેરા ?
અહાહહા ? અહાહા ? વાહ ? વાહ ? અહાહા !
જય હરિશ્ચન્દ્રકી જય ? જય ? જય ? જય

